

gospodarske, obrtniške in narodne.

zhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserte) vzprejmlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 3. septembra 1897.

Politiški oddelek.

Vseslovenski shod.

Notranjepolitični položaj je prouzročil, da se je iz naroda izprožila misel, naj se v odgovor na nečuvane nemške in italijanske provokacije in z ozirom na postopanje vlade napram Slovencem priredi kar mogoče sijajna manifestacija, katere naj se udeležijo zastopniki vseh narodnih strank v dokaz, da smo Slovenci navzlic vsem obstoječim nasprotstvom in navzlic razliki v mnenji in v sodbi glede mnogih političnih, gospodarskih in kulturnih vprašanj, vendar le jedini in solidarni v narodnostnih vprašanjih, jedini in solidarni v boju za narodno ravnopravnost in samoupravo slovenskega življa.

Slovenski in istrsko-hrvatski poslanci so se ideje oklenili in sklenili prirediti tak shod, čegar priredbo so poverili posebnemu pripravljalnemu odboru, kateri je stopil v dogovor s prizadetimi strankami ter končno ukrenil kar treba za ta shod.

Shod se bo vršil dne 14. septembra v Ljubljani, ob 9. uri dopoldne in se bo končal najkasneje ob 5. uri popoldne. Z ozirom na ta omejeni čas in ker so poročevalci izbrani iz vseh slovenskih pokrajin in iz Istre, bode po sklepu poslanskega sestanka z dne 30. julija debata na tem shodu izključena in isto tako bode udeležba na vseslovenskem shodu omejena na vabljene osebe, ker shod ni nameravan kakor splošen ljudski shod, ampak kakor shod narodnih zaupnikov. Zaradi tega je pripravljalni odbor dogovorno o pododbori v posamičnih kronovinah in vsoglasju z interesovanimi slovenskimi strankami sestavil imenik zaupnikov in dobe zaupniki povabila pravočasno doposlana.

Uvažuje z raznih strani izrečene želje in nasvete je pripravljalni odbor določil naslednji dnevni red vseslovenskemu shodu:

1. Splošni politični položaj, o katerem bode poročal državni poslanec dr. Ivan Šušteršič;

2. Jezikovno vprašanje. O njem bode poročal državni poslanec dr. Andrej Ferjančič;

3. Primorske razmere in sicer specijelno isterske in tržaške razmere. Poročevalec je državni poslanec Večoslav Spinčič;

4. Primorske razmere in sicer specijelno razmere na Goriškem. Poročal bode odvetnik v Gorici dr. Alojzij Franko;

5. Koroške razmere. O teh bo poročal koroški deželni poslanec Josip Grafenauer.

6. Štajerske razmere. Poročevalcem je določen štajerski deželni poslanec dr. Ivan Dečko.

7. Narodna avtonomija in narodno-gospodarski položaj slovenskega in istersko-hrvatskega naroda. Poročevalec bo državni poslanec Fran Povše.

8. Sklepanje v predlaganih resolucijah.

Že dnevni red priča, da se je pripravljalni odbor postavil na višje in širše stališče. Shod naj pojasni razmere slovenskega naroda v raznih kronovinah, poda naj jasno sliko o vladajočih odnosjih in naj precizuje v prvi vrsti najaktuvelnejše narodne in gospodarske zahteve, katerih izpolnitev je za obstanek in napredek slovenskega naroda neizogibno potrebna, pove pa tudi, kateri so končni naši smotri za popolno zagotovitev obstanka in napredka, namreč narodna avtonomija.

Veseleč se od srca, da se obistini občna želja, da se vrši vseslovenski shod, in prepričani, da se ga udeležijo rodoljubi iz vseh pokrajin, želimo, da bi bil shod kar mogoče sijajna manifestacija in da bi obrodil obilo sada.

Faure na Ruskem.

Ruski car Nikolaj je lani, ko je po smrti svojega očeta prevzel carsko žezlo, potoval po Evropi in seveda obiskal tudi središče Francije, sijajni Pariz. Ta obisk mu je te dne vrnil predsednik francoski republiki Feliks Faure in ves svet je z najintenzivnejšim zanimanjem opazoval vse, kar se je zgodilo povodom Faureovega obiska.

Že okolnost, da je avtokratični vladar Rusije, kateri se po vsi pravici smatra za prvega predstavitelja monarhizma, izkazal načelniku republičanske države vladarske časti, dasi ta predsednik že v nekaterih tednih lahko izgubi vso veljavo in ves upliv, dasi je ta načelnik izšel iz vrst meščanstva in izdeloval ter prodajal usnje, predno ga je francoski narod postavil na mesto predsednika republike, že ta okolnost sama je bila zadosten povod, da se je svet čudil, a še večjo pozornost so obudile druge dogodbe povodom tega obiska.

Faure je bil sijajno vzprejet. Car ga je pogostil, kakor se spodobi pogostiti tako odličnega gosta, priredil je njemu na čast presijajne slavnosti in vojaške parade, kakor jih je priredil cesarju avstrijskemu in nemškemu cesarju, ljudstvo pa je Faurea pozdravljalo in poslavljalo presrčnejše, in sijajnejše kakor vsacega drugega gosta. Vse slavnosti so pričale, da hoče car pokazati, da mu mej vsemi gosti Faure najmilejše in hotel je to pokazati, ker je Francija zaveznica Rusije.

Malo pred Faureovim odhodom, v Kronstadtu, na Francoski ladji „Pothiau“, pa je bila izrečena beseda katera je po vsem svetu obudila največjo senzacijo. Car in Faure sta v svojih napitnicah izrekla da so je s tem obiskom ustvarila nova vez mej aliirano Francijo in Rusijo.

Beseda „alijanca“ je prepomembna. Ves svet je vedel in videl, da hodita Rusija in Francija roko v roki, da obstoji mej njima zveza. To se je pokazalo že pri najrazličnejših prilikah tekom zadnjih let, a jednega ni nihče vedel: je li ta zveza zasnovana samo na dogovor od slučaja do slučaja, ali pa obstoji pisana pogodba, kakršna obstoji na pr. mej Avstrijo, Nemčijo in Italijo. Beseda alijanca se doslej ni bila nikdar izrekla, prvič se je izrekla v Kronstadtu.

Zdaj pač ni nobenega dvoma več, da se je mej Rusijo in Francijo sklenila pismena pogodba in to je največjega pomena za vso zunanjo politiko evropskih držav, kajti taka pismena določba je gotovo jasno precizovana in pove natančno, v katerih slučajih si morata zvezni državi pomagati. Prav, ker se vsebina pogodbe prikriva, ker se ne razglasi, kakor se je razglasilo trozvezna pogodba, prav iz tega se sklepa in to povse utemeljeno, da je njena ost naperjena proti Nemčiji, zato pa tudi jezi, katera je zavladala po vsi Nemčiji, čim se je izvedelo za vsebino napitnic.

Iz teh napitnic pa se da tudi sklepati, da se je francosko-ruska alijanca sklenila šele sedaj, da se je o priliki Faureovega obiska v Petrogradu razširila in precizovala že prej obstoječa ustna zveza ter se pri tej priliki podpisala, kajti sicer bi niti car niti Faure ne imela uzroka govoriti o novi vezi, katera se o priliki Faureovega obiska bila narejena mej Rusijo in Francijo. Ta novo vez je ravno pisana alijančna pogodba.

Evropskemu miru more biti ta zveza, ta alijanca, samo na korist. Nemčija se zdaj ne more ganiti, zlasti

ker je trozveza postala precej trhljena in ker se je Avstrija sprijaznila z Rusijo. Nemčija je osamljena in ker je bila prav Nemčija največja nevarnost miru, se smemo francosko-ruske alijance od srca veseliti.

Politični pregled.

Državni zbor. — Parlamentarna komisija desnice se je sešla ta teden in se začela pogajati z vlado glede bodočega postopanja. Vladi je pred vsem na tem, da se snide državni zbor, da voli člane delegacije, da odobri budgetni provizorij in da potrdi provizorno podaljšanje pogodbe z Ogrsko, zato bo vlada skušala, dogovoriti se s parlamentarno večino samo glede načina, kako udušiti nemško obukcijo, vsa druga vprašanja pa bo skušala odložiti ad calendas graecas — ako v to privoli desnica. Državni zbor se snide že tekom meseca septembra. Ako bi Nemci nadaljevali z obstrukcijo in in bi ne bilo možno jih ukrotiti, hoče vlada poslansko zbornico razpustiti in razpisati nove volitve, pri katerih se utegne obstrukcijonistom jako slabo goditi, v tem pa vladati s pomočjo cesarskih naredb.

Rekonstrukcija ministerstva. — Z ozirom na obstoječo krizo se je raznesla govorica, da se zgode v ministerstvu razne premembe, zlasti da odstopijo nemškim liberalcem naklonjeni ministri Gleispach, Gantsch, Glanz in Guttenberg ter da pridejo na njih mesta parlamentarni večini naklonjeni možje. Ta govorica se dementuje. Gleispach odstopi gotovo, a šele kadar bo vpeljan novi civilnopravdni red; za tisti čas mu je tudi rezervirana služba višjesodnega predsednika na Dunaji. Gantsch se je močno premenil in lahko je mogoče, da se vzdrži. Guttenberg postane domobranski minister mesto Welsersheimba, kateri pojde v pokoj, Glanz pa odleti. To se pa še ne zgodi zdaj, nego šele pozneje. Koj sedaj se utegne zgoditi samo to, da postane princ Schwarzenberg ali dr. Herold češki minister.

Notranjepolitični položaj. — Nameravana sprava mej Čehi in Nemci se je torej ponesrečila, vlada je morala odpovedati pravne konference, ker so jih Nemci niso hoteli udeležiti in zdaj si ves svet beli glavo z vprašanjem: kaj se zgodi? Vse kaže, da se to ne zgodi, kar zahteva logika dejstve. Jedino logično bi bilo, da se grof Badeni oklene parlamentarne večine in da ž njeno pomočjo poskusi udušiti obstrukcijo. Grof Badeni misli tudi to storiti, ako ga bode večina brezpogojno podpirala in ne bo zahtevala, naj vodi drž. upravo po načelih desnice. Ako se to zgodi, bilo bi to kaj slabo zlasti za Slovence, kajti z ozirom na velikanski upliv, kateri imajo Nemci, je popolnoma gotovo, da ne dobimo ni mrvice, čim se Badeniju posreči, spraviti pod streho pogodbo z Ogrsko. Badeni se je ta teden posvetoval z načelniki desnice, pri tej priliki se še ni pokazalo, v koliko hoče ugoditi zahtevom desnice glede narodne ravnopravnosti in avtonomije. Pričakovati je, da bo znala slovenska državnozborna delegacija varovati koristi slovenskega naroda in da se ne bo zadovoljila s samimi obljubami, katerih smo Slovenci že do grla siti.

„Osservatore Triestino“. — uradni list, tržaškega nemestništva, je priobčil te dni članek, v katerem je priporočal klubu italijanskih drž. poslancev, naj posredujejo mej vlado in mej nemškimi obstrukcijonisti, češ, s tem dobe v drž. zboru mogočen upliv. Z italijanskega stališča ni to napačna misel. Lahki so sicer najbrutalnejši živeli v državi, najnestrpnejši element, a ko bi se jim posredovanje posrečilo, bi si pridobili veliko veljavo. Toda Nemci se bore malo menijo za kopico laških poslancev in zato je tudi vzdih tržaškega uradnega lista prouzročil samo veselost.